

OB L'ATENEU

MAGAZÍN

NÚM. 1
JUNY 2021

**JOAN SOLER
I AMIGÓ**

**OB100
EL CENTENARI**

Orfeó Badaloní L'Ateneu

El nostre ha estat un llarg viatge per tornar a les arrels i esdevenir l'entitat cultural de referència a Badalona

Les Anastàsies, sumant entitats

Aquest maig s'han incorporat a la massa social de l'OB les Anastàsies, una associació amb més d'una dècada d'història

Descobrim qui era Joan Tolrà

Descobrim la figura de l'empresari badaloní Joan Tolrà, que va fer construir la que avui és la seu de l'OB_L'Ateneu

SUMARI

EN PARLEM	3
Orfeó Badaloní, L'Ateneu	
EL TEMA	4
OB 100. El Centenari El centenari va fent camí	
EL DOSSIER	9
Jocs de Falda	
IN ATENEU	10
Les Anastàsies Badalona	
DESCOBRIM	12
L'industrial Joan Tolrà	
L'ARTICLE	13
La Revista de Badalona	
EL PROTAGONISTA	14
Joan Soler i Amigó	
OF ATENEU	17
El Quixot penja els esperons	
HI HA OPCIONS	18
Som els protagonistes	
SABIES QUE...?	20
La senyera de l'OB	
+ ATENEU	21

EQUIP DE REDACCIÓ

CONSELL DE REDACCIÓ

Ricard Abellán, Albert Forcadell, Andreu Mas

DIRECCIÓ

Andreu Mas

DISSENY I MAQUETACIÓ

Albert Forcadell

FOTOGRAFIA

Núria Arimont

Col·labora en la redacció:

Núria Perera

Hi escriuen en aquest número:

Miquel Casulà, Silvia Espinach, Jordi Vives, Ezequiel Barrios, Xavier Figuerola, Jordi Albaladejo.

OBL'ATENEU MAGAZÍN és una producció de:
ORFEÓ BADALONÍ L'ATENEU I DRINGA.

EDITORIAL

Aquest és el primer número de l'OBL'ATENEU MAGAZÍN, la revista de l'Orfeó Badaloní, que en principi té previst tenir una periodicitat bimensual. Aquest és un pas més en la millora de la nostra estratègia comunicativa, que té un triple objectiu: informar totes les persones que són sòcies de l'entitat de les activitats que s'hi fan, incorporar informacions sobre altres persones i associacions de Badalona i, finalment, servir com un aparador de la filosofia i la personalitat de l'Orfeó per aconseguir augmentar la nostra massa social.

Aquest butlletí està obert a la participació de tots els lectors. Us encoratgem, doncs, a fer-nos arribar suggeriments i peticions de qualsevol mena al correu electrònic: comunicacio@orfeobadaloní.cat.

Volem que sigui una eina col·laborativa. Per tant, feu-vos-el vostre!

Us podeu descarregar la revista -escrita en estreta col·laboració amb la redacció de Revista de Badalona- en format PDF al nostre web, però també podeu demanar-nos (mitjançant el mateix correu o trucant a secretaria) que us l'imprimim per fer-lo arribar a les persones que no tenen habilitats o que no tenen accés a l'àmbit digital.

EN PARLEM

ORFEÓ BADALONÍ L'ATENEU

L'Orfeó Badaloní és una societat coral fundada el 1921 a partir de la crida fundacional realitzada per cinc reconeguts músics de la ciutat.

Ja des del seu naixement l'entitat declara la seva vocació de funcionar com un Ateneu, i per aquest motiu acull associacions com el Foment de la Sardana, a més de crear una agrupació excursionista i les seccions de teatre, d'escacs i de fotografia, a banda d'una caixa d'ajuda mútua. Aquesta primera etapa acaba essent la més prolífica, ja que s'edita el primer butlletí, s'organitzen vetllades literàries i els Jocs Florals de la ciutat, que es van mantenir vius fins l'any 1939, quan l'entitat va ser clausurada pel règim franquista.

L'Orfeó roman sense activitat pública fins a l'any 1947, quan s'aconsegueix permís per reobrir-lo en un local de lloguer del Cor de Marina, on a poc a poc l'entitat es va posant en marxa. Es creen noves seccions, com l'Esbart Sant Jordi l'any 1951, i es restableixen les antigues. El 1962 es crea la secció de teatre experimental i el grup de cançó catalana Estrop. El 1967 neixen la secció juvenil de teatre, el Cor Nausica, la Coral Vora Mar i la Coral Infantil Veus

Alegres; i en els anys següents, ja ubicats en el local del carrer Lleó, es crea l'Anella Sardanista Catalunya Jove, la secció infantil de l'Esbart i el grup d'esplai Bressc, i es participa en el naixement de la Cobla Juvenil Marinada..

En el marc previ a la celebració del 90è aniversari és quan s'elabora un Pla Estratègic que determina quatre àmbits de treball dins de l'entitat: música, dansa, teatre i lleure, i es fa constar en els estatuts. Aprofitant-ne la remodelació es canvia la concepció de l'Orfeó Badaloní, que passa a definir-se com la suma de totes les activitats que l'integren.

Som més que una entitat musical; treballem per consolidar-nos com un referent cultural i social de Badalona

Fins a l'actualitat hem anat creixent amb activitats. Ara tenim tres corals d'adults: A-Grup Vocal, cinc corals infantils, l'Orquestra i el Cor Baetulo residents de l'ESMUC i l'Orquestra Vivace Assai. El 2015 vam incorporar els Amics de la Música; l'Esbart Sant Jordi amb el Cos de Dansa; els grups juvenil i infantils; la Colla Badalonina de la Moixiganga; els tallers de dansa moderna i country; les aules de teatre per adults, sènior, juvenils infantils; tres grups amateurs de teatre; un grup de teatre musical juvenil; les residències artístiques i, recentment, el grup de percussió O'Barullo. Fem classes de ioga i de tai-chi, acollim la redacció de la Revista de Badalona i recentment hem incorporat la històrica entitat juvenil cultural Joves Conspiradors i, finalment, Les Anastàsies.

Per tots aquests motius creiem que hem de fomentar la idea que som més que una entitat musical i, retornant a l'essència dels nostres principis, continuar treballant per consolidar-nos com un referent cultural i social de Badalona, que ofereix tota aquesta diversitat, que creix cada dia.

RICARD ABELLÁN ESTAÑOL
President de l'Orfeó Badaloní L'Ateneu

OB100 EL CENTENARI

El 27 de febrer de 1921 és la data exacta de fundació de l'Orfeó Badaloní, que es crea a partir de la iniciativa de cinc reconeguts músics: Antoni Botey, Jaume Costa, Ramon Salsas, Salvador Valls i Joan Aymerich. Ja havia existit un primer intent que no va reeixir el 1907.

El moviment del cant coral estava agafant una forta embranzida a tot el país a partir de la creació, el 1891, de l'Orfeó Català.

Han passat cent anys. Ha estat un camí farcit d'espines, de pedres i també de moltes alegries. El treball constant dels socis i sòcies de l'Orfeó i de les seves juntes directives ha permès superar situacions tan extremes com dos tancaments polítics -durant les dictadures de Primo de Rivera i del general Franco- i un de sanitari -el 2020 a conseqüència de la crisi sanitària del coronavirus. De totes aquestes situacions -i moltes altres dificultats que s'han anat superant- l'entitat n'ha sortit reforçada i arriba al 2021 convertida en una de les associacions culturals de referència a Badalona.

Fa deu anys, coincidint amb el norantè aniversari, l'Orfeó Badaloní va retornar als seus orígens impulsant la transformació de l'entitat amb l'ànim de convertir-la en el paraigües on s'aixopluguessin tota mena d'activitats culturals de la ciutat. Tot això mentre paral·lelament s'encetaven línies de col·laboració en l'àmbit social. Fruit d'aquesta volun-

tat d'esdevenir un espai aglutinador d'activitats, entitats i persones, l'Orfeó Badaloní es va incorporar a la Federació d'Ateneus de Catalunya, cosa que ha permès accedir a més recursos i ampliar les perspectives de creixement. Enguany, i coincidint amb la celebració del centenari, l'Orfeó ha introduït obertament en la seva imatge corporativa la paraula *Ateneu* i l'entitat es presenta com Orfeó Badaloní l'Ateneu. Fins i tot s'ha fet un retoc al logotip, arran de la col·laboració desinteressada del dissenyador de Bufalà Joshua Rodríguez.

El 2021 també celebrem el 70è aniversari de l'Esbart Sant Jordi, el 30è de la Moixiganga i el 10è de la Capella de Música i d'A Grup Vocal

No és l'únic logo que l'Orfeó estrena aquest 2021. També s'ha incorporat a la imatge de l'associació el logotip del centenari, que és el resultat d'un concurs que s'ha fet entre els alumnes de l'Escola d'Art i Superior de Disseny Pau Gargallo de Badalona. La guanyadora va ser la dissenyadora Sara Roig, amb una proposta colorista que reflecteix cadascuna de les ànimes de l'Orfeó: la música, la dansa i el ball, les arts escèniques i el lleure. La proposta gràfica de Roig es va imposar per davant d'una vintena de competidors, tots de gran nivell.

Les tasques de preparació del centenari van començar fa dos anys, a partir de la creació d'una comissió que organitza els actes en coordinació amb els protagonistes de cada activitat i amb l'àrea de comunicació de l'entitat. La Comissió del Centenari en l'àmbit executiu la integren: Miquel Casulà, que n'exerceix la coordinació; Esther Marquès, membre de la Junta de l'Orfeó Badaloní des de fa onze anys; Josep Maria Fuentes, exdirector de l'Esbart Sant Jordi i més tard president de l'Esbart Ciutat Comtal; Mar Ristol, responsable de dinamització de l'entitat, i Ricard Abellán, president de l'entitat.

A més a més s'ha constituït un Comitè d'Honor del Centenari integrat per: Pere Aragonès i Garcia, president de la Generalitat de Catalunya; Àngels Ponsa Roca, consellera de Cultura de la Generalitat quan es va crear el Comitè; Xavier García Albiol, alcalde de Badalona; Joan Carles García Cañizares, president delegat de l'àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona; Maria Àngels Blasco i Rovira, directora general de Cultura Popular de la Generalitat quan es va constituir el Comitè; Amanda Fera Chica, regidora de Cultura de l'Ajuntament de Badalona; Carles Masjuan Domingo, president de l'Agrupament d'Esbarts Dansaires; Pep Morella Múrcia, president de la Federació d'Ateneus de Catalunya; Montserrat Cadevall Vigués, presidenta de la Federació Catalana d'Entitats Corals, i Toni Font, president de la Federació de Grups Amateurs de Teatre de Catalunya.

Dos anys de programació que van començar el passat 27 de febrer amb un acte acadèmic al Círcol Catòlic i que està previst que finalitzin l'abril de 2022 amb un gran acte de cloenda multidisciplinari que tindrà lloc a la plaça i al pavelló de La Plana. Fins avui, s'ha complert pràcticament tot el calendari previst, malgrat les restriccions i les dificultats que imposa la crisi sanitària del coronavirus. Algunes activitats han canviat de dia i altres han hagut de modificar el format per emmotllar-se a les directrius d'aforament, però el cert és que l'Orfeó demostra cada setmana que és una entitat que bull d'activitat i que és capaç de superar les dificultats i continuar

oferint una programació cultural de primer nivell a Badalona.

Del conjunt de la programació en destaquen tres activitats que representen tres moments culminants en aquest binomi 2021-2022. El primer d'aquests va ser el ja esmentat acte d'obertura que es va fer al Círcol Catòlic. Allà, Iolanda Llansó, una veu autoritzada de la cultura amb projecció internacional i persona formada de ben petita a l'Orfeó, i la periodista badalonina Sara Muñoz van mantenir una llarga conversa sobre quina havia estat l'experiència de Llansó a l'Orfeó i com els valors i coneixements que li va transmetre l'entitat li han servit per assolir la seva actual posició en el món de la cultura teatral adreçada als infants. A través de l'individual viatge de Llansó als seus records, els presents a la sala van poder fer un viatge col·lectiu que va permetre recordar grans moments de la història de l'entitat, com les activitats nadalenques. També es va parlar de política cultural i del futur de l'entitat.

El segon d'aquests actes de referència està previst que es faci en una data pendent de concretar de novembre d'enguany. És l'espectacle central de la programació i porta per títol "Cent anys i un dia". Està concebut com un espectacle en el qual intervindran tots els grups i seccions de l'OB i que tindrà lloc al pavelló esportiu del Centre Sant Josep. L'espectacle es basa en un text de Pere Anglas, actor, guionista, novel·lista i dramaturg, i té música de Marc Sambola, compositor, director, guitarrista i arranjador musical de trajectòria internacional.

La darrera pota d'aquesta tríada d'actes més rellevants serà el que, justament, posarà punt i final al centenari. Es tracta d'un gran acte de cloenda obert a tota la ciutadania i que possiblement es farà en col·laboració amb altres associacions i professionals de Badalona. Serà un acte de reivindicació de

la cultura tradicional i popular del nostre país, que deixarà pas a un concert de fi de festa adreçat a un públic jove.

Un any farcit d'aniversaris

El 2021 no és només, però, l'any del centenari. Aquest any l'Esbart Sant Jordi, l'únic en actiu dels que va arribar a tenir Badalona, commemora el 70è aniversari. Les dificultats per assajar motivades per la situació pandèmica han dificultat la celebració d'un gran acte festiu a l'entorn de l'esbart del nostre ateneu, però s'han dissenyat accions alternatives. La primera va tenir lloc el març passat. El Museu va acollir un debat organitzat per l'Esbart Sant Jordi on es va debatre sobre el futur de la dansa tradicional catalana, també coneguda com a dansa d'arrel. Aquest acte, com la majoria dels que tenen lloc a Badalona en relació al centenari, es va retransmetre en temps real (streaming) a través d'internet.

L'Esbart també ha creat una exposició sobre els seus setanta anys que, de manera itinerant, es mostra en diversos equipaments públics de la ciutat.

La Colla Badalonina de La Moixiganga ha fet 30 anys i ho ha celebrat amb un encertadíssim acte a l'Església de Santa Maria, amb absència de les figures, però amb les músiques de La Moixiganga que han estat recollides en un CD i un llibret.

La Capella de Música de Badalona, una de les tres formacions corals adultes de l'Orfeó Badaloní, celebra la seva primera dècada, que també commemorà per la seva banda el grup de vocalistes A Grup Vocal (abans anomenats Amarcord).

ANDREU MAS
Periodista i escriptor

EL CENTENARI VA FENT CAMÍ...

Mes de març del 2017. Tot caminant un tram del GR-175 amb els amics del Grup Excursionista La Gavina, en Ricard Abellán, president de l'Orfeó Badaloní, em comenta que el 2021 l'Orfeó complirà 100 anys. En Ricard em convida a preparar la celebració i ho accepto. Aleshores vaig pensar que encara faltaven quatre anys, però vist com han anat els preparatius, he entès que l'experiència de la celebració del 90è aniversari de l'Orfeó va fer recomanable preparar-ho tot amb prou temps.

Li demano els contactes de la gent que va organitzar la celebració del 90è aniversari, parlo amb ell i m'expliquen moltes coses. Una de les persones amb qui parlo s'implica amb entusiasme i em dona tota mena de detalls. És l'Esther Marquès, tota una vida vinculada a l'Orfeó i membre de la Junta des del 2010. La convido a participar i ho accepta (amb en Ricard ja en som tres!).

Després d'un ensurt de salut que em deixa fora de combat durant uns tres mesos, a finals del 2017 ens hi tornem a posar.

A començament del 2018 comencem a dissenyar els actes del centenari. Entre les persones que ens poden aportar experiència i idees, sorgeix el nom d'en Josep Maria Fuentes, exdirector de l'Esbart Sant Jordi i més tard president de l'Esbart Ciutat Comtal, que durant el seu mandat havia celebrat el 50è aniversari de l'Orfeó. El convidem a formar part de la Comissió i ho accepta (ja en som quatre!). Comencem a proposar diferents activitats i distribuir-les al llarg del 2021 amb el propòsit de programar una activitat cada mes.

Ens presentem a l'assemblea de l'Orfeó del 2018 com a Comissió del Centenari i exposem les idees que hem anat recollint. Passat l'estiu engegarem un procés participatiu amb els socis de l'entitat i els convidem a fer-nos arribar les seves propostes.

Ja tenim pensats tres actes que marcaran la celebració: un acte inaugural de caire acadèmic, un acte central de caire multidisciplinari on hi participin tots els àmbits de l'Orfeó (música, dansa, teatre i lleure), i un acte de cloenda de caire festiu.

Volem que els actes tinguin transversalitat i intentem organitzar-los conjuntament amb altres

associacions (exposició itinerant de l'Esbart Sant Jordi, concurs fotogràfic, òpera a la fresca, acte de cloenda i d'altres) i que siguin oberts a tota Badalona; en definitiva, que el centenari esdevingui una oportunitat per donar-nos a conèixer a més gent que s'interessi per participar en les nostres activitats.

Ja som al 2019 (tenim més a prop el centenari!). Ens reunim amb tots el àmbits de l'Orfeó i recollim les seves propostes i anem creant noves comissions amb voluntaris que dissenyaran i organitzaran els actes de gran format que volem fer. Tot va prenent forma.

A finals del 2019, la Mar Ristol s'incorpora a l'Orfeó. La convidem a formar part de la Comissió per aprofitar els seus coneixements com a dinamitzadora cultural i ho accepta (ja en som cinc: quatre membres i el president de l'Orfeó).

A primers del 2020 ja tenim elaborat un calendari amb les activitats que ompliran tota la celebració i volem presentar-ho a l'Ajuntament de la nostra ciutat.

A mitjan març del 2020, ai las! la covid-19! Però no ens aturem. Seguim fent les reunions de la Comissió i les trobades amb les persones que estan treballant en les activitats. Ens plantejem la possibilitat d'ajornar la celebració. Decidim no ajornar-la. Intentarem seguir amb la planificació acordada: preparem alternatives i plans de contingència, reduint aforaments pels actes -si cal els gravarem i posteriorment els penjarem a les xarxes, o anirem canviant les dates si en les previstes no ho podem programar.

Al juliol del 2020 ens reunim amb tots els grups municipals, els expliquem el que volem fer i els demanem el seu suport, especialment per a una de les propostes, la de demanar a la Generalitat la concessió de la Creu de Sant Jordi. Els grups ens

transmeten el seu suport i al Ple municipal de finals de juliol, presidit per l'alcalde Xavier Garcia-Albiol i, a proposta de tots els grups municipals, s'aprova una declaració institucional on es demana a la Generalitat que es concedeixi la Creu a l'Orfeó.

No parem! Tenim el 2021 a tocar! Després de l'estiu ja comencem a tancar temes: vídeos promocionals, l'historiador Jordi Albaladejo està treballant en un llibre amb tota la història de l'Orfeó, a l'Institut Pau Gargallo accepten proposar als seus alumnes de disseny la creació d'un logotip pel centenari, anem preparant la presentació als mitjans de la programació preparada, etc.

I ja som al 2021! Vídeos promocionals, difusió a les xarxes, entrevista a la televisió de Badalona, acte inaugural al teatre del Círcol, 70è aniversari de l'Esbart Sant Jordi al Museu, 30è aniversari de la Moixiganga a Santa Maria, i tots els actes que anirem programant fins al de cloenda a l'abril del 2022. Seguiu-nos i veniu a celebrar amb nosaltres el centenari!

MIQUEL CASULÀ
Comissió del Centenari

EL CENTENARI PROPERES ACTES

SEGELLS CENTENARI

Presentació

18 juny - 19h

Espai Tolrà

LA FLAMA DEL CANIGÓ

Entrada de la Flama

23 juny - hora pendent de determinar

Plaça de la Vila

RESSÒ 1921 - Concert

Cors de Badalona i cobla

3 juliol - 21h

Església de Sant Josep de Badalona

LLIBRE DEL CENTENARI DE L'ORFEÓ BADALONÍ

Presentació

Jordi Albaladejo

9 setembre - 19h

Espai Betúlia, Badalona

TANATORI DE BADALONA

Compromís amb les persones
Compromís amb la Ciutat

Moltes felicitats en el vostre centenari

Atenció 24h.
93 497 0 497
www.pfb-serveisfuneraris.com

EL DOSSIER

JOCS DE FALDA EINA EDUCATIVA ESSENCIAL

El passat mes d'abril vaig tenir l'opunitat de conèixer en Jordi Torner i la Laura Almagro, l'impulsor i la tallerista de l'activitat jocs de falda, que ben aviat es reprendrà a l'Orfeó.

D'entrada, em va semblar que la proposta que feien era una manera més d'ensenyar música a l'espai, una proposta diferent adreçada, aquest cop, als nadons i a les seves famílies. Tanmateix, després de la conversa que vam tenir i el material que em van fer arribar amb la base i els objectius de la proposta pedagògica, puc afirmar que no es tracta d'una activitat més per dinamitzar l'Ateneu.

Els jocs de falda són una manera de recuperar allò que la societat contemporània, amb la seva agilitat del dia a dia i l'estrès de les obligacions i el treball amb una conciliació familiar que sembla que mai arribarà, ens ha tret. Una forma de connectar amb els petits i petites de casa, d'establir vincles afectius especialment productius i de recuperar la capacitat de calmar els moments de neguit dels nostres fills i filles de la manera que s'ha fet sempre: mitjançant la veu, el joc i l'afecte.

De la investigació de Jordi Torner i la justificació del per què i la importància dels jocs de falda, m'he quedat amb moltes idees que m'han impactat, però potser la que més m'ha marcat és la que explica que el sistema mitjançant el qual es produïa la transmissió de recursos per a la subjectivitat dels infants ha caigut i desaparegut. Jo mateixa, amb 26 anys i havent crescut com a filla única, m'adono que no he tingut l'oportunitat de veure a casa com tenir cura d'un infant. Veig, de fet, que aquesta tasca no ha estat prioritària en cap moment en la meua formació com a persona. Si bé és cert que tinc moltes opcions més enllà de la maternitat, si decidís triar aquest camí, d'on trauria els recursos genuïns per a l'aprenentatge social del meu fill o filla?

És aquí on vaig parar-me a reflexionar: avui en dia ha de ser molt més fàcil! Hi ha moltíssima informació! Però, des del meu punt de vista, mares i pares tenien constantment un munt de professionals — i d'altres que no ho són tant — predisposats a explicar-vos com heu d'encarar la vostra tasca de progenitors.

Llibres, podcasts, programes de televisió, canals de Youtube, revistes, cursos i tallers amb els recursos més moderns i innovadors per a la criança. Per on començar?

Potser la resposta més adequada és anar a buscar el que s'ha fet tota la vida. Com les nostres mares, àvies i besàvies ens transmetien el seu saber popular que, en paraules de Torner, són "productes de no se sap quants anys de coneixements empírics de la humanitat; uns productes que són uns veritables tresors que tenen la qualitat de poder-se reeditar". I és aquí on trobem el veritable per què dels jocs de falda. En el fet de recuperar el que és genuïnament nostre, i transmetre-ho als nostres petits i petites.

Tot plegat a través d'unes sessions centrades en aprendre peces musicals i jocs per a ensenyar-los als nadons, i per a poder jugar-hi en qualsevol moment: abans d'anar a dormir, al cotxe, a la cua del súper, a l'hora de dinar o de camí a l'escola. Una nova manera d'ensenyar com s'ha fet sempre i com sempre ha fet l'Orfeó, a través del poder de la música i la cultura.

SÍLVIA ESPINACH
Dinamitzadora cultural

LES ANASTÀSIES BADALONA SE SUMEN A L'OB

La Plataforma Anastàsies Badalona neix el 15 d'abril del 2010. Un grup d'usuàries del CRAD (Centre de Recursos i Assessorament per a les Dones) de Badalona, animades pel Paco Escudero, responsable d'aquest centre en aquella època, van crear un grup de dones que treballaria per la cultura a la ciutat.

No és estrany que Escudero actués com a espurna del naixement de la plataforma amb finalitats culturals, atès que l'avui ja jubilat tècnic municipal va treballar durant molts anys a l'àrea de Cultura de l'Ajuntament de Badalona. Ell va ser una de les ànimes gestores de les primeres edicions del Blues & Ritmes quan es feia al parc de Can Solei.

Les Anastàsies es va constituir formalment el dia 15 d'abril del 2010 en un sopar a la cooperativa la Sargantana, al barri de Dalt la Vila. Curiosament, aquest dia se celebra santa Anastàsia, que no té res a veure amb la figura del copatró de Badalona, però bé que el nom fa que inevitablement se les pugui associar al sant. Santa Anastàsia era una il·lustre matrona romana, vinculada tant en vida com en el

moment de la mort als deixebles de Jesucrist sant Pere i sant Pau. Segons la tradició cristiana, Anastàsia creia en la resurrecció dels morts i va dedicar part de la seva vida a cercar la tomba dels dos sants que havien estat sotmesos a martiri, per donar-los un enterrament digne.

Aquest afany i el fet de declarar-se obertament cristiana la va portar a ser cruelment torturada pels romans, que la van acabar degollant. Així, va iniciar el camí cap a la santificació com els seus precedents masculins.

Les nostres Anastàsies

La presentació en societat de les Anastàsies badalonines va tenir lloc durant les festes de Maig a la Rambla. Quan es van presentar van deixar clar, de bon inici, que els tres àmbits que les defineixen són: dona, cultura i Badalona. Des d'aquell dia, el grup de dones ha triplicat gairebé el número de persones que l'integren.

Poc després del seu naixement, les Anastàsies, com són conegudes popularment, van decidir no

dependre del CRAD i van fer el pas per constituir-se com a plataforma independent, autofinançada i autogestionada. Amb bon criteri, les badalonines no volien seguir cap línia que pogués ser imposada des del govern municipal de torn.

Les seves activitats principals són xerrades, presentacions de llibres, sortides culturals i sopars (en fan tres a l'any: un per Nadal; un altre per celebrar el dia de la seva constitució; i un de "final de curs"). Han col·laborat i ho segueixen fent amb diferents entitats de la ciutat (la Confraria de Sant Anàstasi, Òmnium Cultural, Soca-rel, l'Associació de Veïns del Centre, la Fundació Badalona Contra el Càncer) i han participat en diferents esdeveniments com la BDN Running.

En algun moment es van atrevir a fer teatre i recitals poètics, activitats que les van portar per diferents escenaris de Catalunya o a espais tan especials de Badalona com el Racó Íntim. Un d'aquests espectacles els va valdre una Guineueta, guardó atorgat per l'Associació d'Amics del Teatre Zorrilla.

Hi ha Anastàsies molt reconegudes en els seus camps professionals com Glòria Pérez-Salmerón (que va ser directora de la Biblioteca Nacional de España) o Teresa Casals (Creu de Sant Jordi per la seva defensa del català a l'escola), que van començar col·laborant en alguna xerrada, així com moltes altres persones entre les quals hi ha l'escriptor Jordi Font i Agustí, l'historiador Joan Rosàs (sí, també hi col·laboren homes) o Mercè Rius (doctora en ciències biològiques per la UB), Pepita Padrós (cap del Departament d'Arqueologia del Museu de Badalona fins al 2018) o Anna Maria Mauri (actriu), entre d'altres.

Nova incorporació a l'Orfeó Badaloní l'Ateneu

Des de fa poques setmanes, les Anastàsies han passat a formar part de l'Orfeó, en el marc del creixement de l'entitat en diversos àmbits, responen a la vocació d'esdevenir l'ateneu cultural de referència de Badalona. L'ateneu n'acollirà les activitats i col·laborarem a enfortir aquests tres pilars en els quals es basa la tasca de les Anastàsies: dona, cultura i Badalona.

Les Anastàsies són prolífiques a les xarxes socials, especialment a Facebook. Sempre tenen un record per a tothom: feliciten sants i aniversaris, i quan se'ls desperta la nostàlgia (sobretot present durant aquest últim any de pandèmia) rememoren el viatge a la Maternitat d'Elna o alguna de les rutes literàries de fa anys.

Fa poc, des de Revista de Badalona, vam tenir l'oportunitat de xerrar amb Anna Maria Vives, actual presidenta de les Anastàsies. Sap captar l'interlocutor

quan parla de la necessitat d'una plataforma com elles a la ciutat. "Fins que vam arribar nosaltres ningú havia estat capaç de creuar els tres conceptes (dona, cultura i Badalona) amb èxit i regularitat", explica. Feminista, amant de les arts escèniques i la literatura, i militant del país i la ciutat manifesta: "ens agrada saber de tot; tant organitzem una xerrada sobre medi com un cinefòrum. Evidentment, sempre valorem que la persona convidada sigui o ens parli de Badalona.

Aquesta ciutat té moltíssima gent que encara no hem descobert i considero que és la nostra feina i la de tantes altres entitats o plataformes, com ara la Revista de Badalona, donar a conèixer tots els punts de vista possibles, des dels més objectius fins als més subjectius".

Destaca també que a Badalona hi ha moltíssima feina a fer en clau de gènere: "les generacions pugen molt fortes i valentes, amb ganes d'aprendre d'aquelles que les hem precedit. Fins fa uns anys la nostra mitjana d'edat era alta; això no és res dolent, simplement era un fet. De mica en mica anem baixant i -tampoc és res ni bo ni dolent-, però és una gran notícia que anem creixent com a grup i que també ho faci el nostre ventall d'edat. Nova gent que aporta noves maneres de fer, d'ensenyar i d'aprendre les unes de les altres!". Se la veu animada per l'entrada de les Anastàsies a l'Orfeó, perquè creu que les entitats que treballen per la cultura a la ciutat han de sumar i en cap cas dividir.

"Badalona té molts reptes aquests propers anys. La cultura n'és un d'ells, com ho és seguir empoderant les dones de la ciutat. I nosaltres hi seguirem contribuint, perquè portem onze anys de molta feina i en preveiem molts més!", clou Vives.

JORDI VIVES
Periodista

JOAN TOLRÀ, L'INDUSTRIAL

Ben poca cosa es coneix fins ara de qui va ser en Joan Tolrà, llevat del que s'ha publicat respecte el seu llegat arquitectònic a la ciutat de Badalona.

La casa i el taller d'en Joan Tolrà és un conjunt arquitectònic homogeni, realitzat en un sol projecte, construït l'any 1909 per l'arquitecte badaloní Joan Amigó i Barriga al carrer d'Enric Borràs, 19-25. D'estil modernista, el conjunt està protegit com a Bé Cultural d'Interès Local.

Està compost, d'una banda, per un habitatge unifamiliar que consta de soterrani, planta baixa, pis i golfes i, d'altra banda, al seu costat, per un taller d'un sol cos, amb soterrani, planta baixa i pis, compost per tres crugies, cobertes al soterrani per volta catalana de maó i, al pis superior, per encavallada de fusta. Es conserva una certa homogeneïtzació formal del conjunt a través dels materials i elements formals.

El conjunt està situat a la Plana del Corb, que en aquella època tot just començava a urbanitzar-se, i on les cases de la burgesia i les seves fàbriques s'interrelacionaven i convivien en plena harmonia; Aquest cas era molt representatiu de l'època del desenvolupament econòmic i industrial de principis del segle XX.

Joan Amigó va ser un arquitecte molt prolífic. A principis del segle XX, Badalona tenia necessitat de nous habitatges i noves fàbriques a causa de l'evolució creixent econòmica i social. Així, trobem que al primer quart de

segle la majoria de permisos d'obres són signats per Amigó, el qual construeix per a la burgesia badalonina, sobretot a l'eixample de Badalona: a la Plana del Corb, zona d'antics aiguamolls assecats és on trobem la majoria de la seva obra modernista. De 1914 a 1924, període en el qual no pot signar cap projecte perquè era l'arquitecte municipal, encara va realitzar alguna obra sota la signatura de Jaume Botey.

Tenim poques dades referents a la indústria tèxtil Tolrà, però sabem del cert que produïa teixits i gènere de punt.

Les fàbriques tèxtils van ser el principal motor de creixement industrial de la ciutat. Ja durant la segona meitat del segle XIX es va consolidar el creixement industrial de Badalona, molt afavorit

per l'arribada del ferrocarril el 1848. Als primers anys del segle XX es mantingué la tendència al creixement, fins al punt que l'any 1904 ja funcionaven a la ciutat 71 indústries tèxtils.

L'empresa de Joan Tolrà va estar en funcionament entre 1909 i 1926, quan s'hi va instal·lar la Unió Gimnàstica i Esportiva. A la dècada de 1920 fou llogada a Ezequiel Giró, cosí del propietari,

que va decidir independitzar-se del negoci familiar i s'hi va mantenir fins que no va tenir fàbrica pròpia al carrer de mossèn Anton Romeu. Actualment, la instal·lació del carrer Enric Borràs és la seu del centenari de l'Orfeó Badaloní.

Per saber una mica més qui era l'industrial Joan Tolrà en qüestió, cal revisar el padró de 1914, on

trobem esmentats tots els membres de la família Tolrà que en aquell moment vivien al nou habitatge que va encarregar construir a l'aleshores carrer d'Àngel Guimerà, 19-27, via que posteriorment va canviar el nom per l'actual d'Enric Borràs. El cap de família era Joan Tolrà Cunell, de 53 anys, natural de Tiana, vidrier d'ofici, que va ser el promotor de l'empresa tèxtil que portava el seu nom. Vivia amb la seva esposa, Caterina Umbert Giró, de 50 anys, filla de Badalona, i amb la seva filla Antònia Tolrà Umbert, de vint anys.

Tot rebuscat la seva partida de baptisme, trobem que en Joan Tolrà fou batejat el dia 22 de desembre de 1860 a l'església parroquial de Sant Cebrià de Tiana, amb els noms de Joan, Jaume i Francesc. Era fill de Francesc Tolrà Codina, de Tiana, i d'Antònia Colell Brull, de Montgat. Els avis paternals eren Sebastià Tolrà i Francesca Codina, i els materns, Jaume Colell i Francesa Brull, d'Alella. Fixem-nos que el segon cognom de Joan Tolrà apareix escrit indistintament en els documents consultats com a Cunell, Culell, Colel, Cullell o Collell, tot i que sembla que el cognom normalitzat seria el de Collell (coll petit).

Tanmateix, el llinatge Tolrà està documentat des del segle XIII i el seu origen el trobem als Pirineus. La casa pairal Can Tolrà és a Tiana, original del segle XIV. Hi ha un munt de descendents d'aquest llinatge al Maresme, en especial a Cabriels, i una branca es va instal·lar al segle XIX a Castellar del Vallès, la que va fundar la indústria tèxtil Vidua de Josep Tolrà, els llençols de la qual són encara molt apreciats.

Podem trobar alguna referència més de Joan Tolrà a la premsa de l'època, com la sol·licitud per aixecar un pis a casa seva, al carrer de Guifré, 46, l'any 1908, segons podem llegir a "Gent Nova", de l'11 de gener de 1908; o la sol·licitud per instal·lar un electromotor al seu taller, l'any 1910, segons trobem a "Gent Nova", el 9 d'abril de 1910.

EZEQUIEL BARRIOS
Auxiliar de biblioteques

L'ARICLE

RdB TORNA, 80 ANYS

El 2021 és un any prolífic en aniversaris a la nostra ciutat. Enguany, Revista de Badalona commemora el 80è aniversari. Després d'un silenci d'aproximadament uns deu anys, la publicació ha ressorgit en format digital, revistadebadalona.cat, i amb un enfocament periodístic diferent a l'oferta existent actualment a Badalona.

La publicació ha tornat donant prioritat als articles d'opinió i en format transmèdia, és a dir, com un diari, una televisió i una ràdio digitals. El projecte fa tot just dos mesos que està en funcionament i a poc a poc va incorporant tots els gèneres periodístics que són propis d'una publicació com aquesta: entrevistes, reportatges, etc. La diferència, de moment, vers la resta de mitjans locals és que malgrat que la publicació en línia s'actualitza diàriament, no se centra en l'actualitat, per bé que cada cop s'hi acostarà més; això sí, mantenint una mirada reposada i llarga.

La Revista de Badalona la forma un equip jove, que reprèn la històrica voluntat de la publicació de promoure el talent local, de la qual el sotasignat és el més veterà. La meua trajectòria periodística va començar quan era adolescent amb la Revista de Badalona dels Alcover, Alsina, Pujol i d'una redacció on vaig coincidir amb, entre altres, els periodistes Leandre Lamor, Jordi Martí, Merche Artacho, Albert Ibáñez, Josep García Riera, Joan Cuixart i Mercè Miralles. Més endavant, un grup de gent que va anar creixent vam ser la base de l'edició del Barcelonès Nord d'El Punt. La resta, és història.

En aquest retorn de la que avui és la capçalera en actiu més antiga de Badalona hem tingut la complicitat de l'Orfeó Badaloní l'Ateneu, que ens ha proporcionat l'aixopluc i el suport necessari per poder acollir en la seu d'Enric Borràs la redacció de Revista de Badalona. Sense l'Orfeó ho hauríem tingut molt més difícil i, qui sap, potser avui no estaríem escrivint aquest article. Tot el nostre agraïment, doncs.

Des de Revista de Badalona sempre hem defensat que el periodisme és una expressió de la cultura, i possiblement per aquest motiu hem potenciat els continguts culturals durant els primers mesos de vida de la publicació. Estem segurs que la redacció que componen Ícar Lite, Jordi Vives, Mireia Deu i Joshua Rodríguez, i a la qual s'hi han anat incorporant altres persones com Enric Estévez, Oriol Suau o Núria Arimont, seguirà creixent i enfortint el panorama dels mitjans locals.

ANDREU MAS
Director de Revista de Badalona

JOAN SOLER I AMIGÓ

La vida i la família de Joan Soler i Amigó estan estretament vinculades a l'Orfeó Badaloní, que va arribar a presidir

El badaloní Joan Soler i Amigó celebra aquest juny els 80 anys. Pedagóg i escriptor català, és una de les veus més autoritzades del segle XX pel que fa al coneixement de la cultura tradicional catalana.

Autor d'una extensa obra, ha intervingut en la creació de part de l'imaginari musical i festiu de la ciutat, Premi Nacional de Cultura i Creu de Sant Jordi. La seva família i la seva vida està estretament vinculada a l'Orfeó Badaloní, del qual n'ha estat cantaire i en va ser president en els primers anys de la represa de la democràcia.

Ens acull a casa seva on, envoltat de llibres, records i papers fem una llambregada al seu vincle amb l'OB i a la història que el lliga íntimament amb l'entitat. En un ambient distès, la conversa serveix per viatjar al passat i al futur –sense deixar-nos el present!

L'entrevista sencera, que està enregistrada digitalment gràcies al treball de Núria Arimont, la podreu trobar aviat a Revista de Badalona. Aquesta entrevista, en la qual va col·laborar també Ícar Lite, forma part d'un seguit de documents exclusius que Revista de Badalona, en col·laboració amb l'Orfeó Badaloní l'Ateneu, ja ha començat a elaborar i amb els quals es vol impulsar la creació d'un banc de memòria de Badalona.

El seu avi va dissenyar les senyeres de Gent Nova i de l'Orfeó Badaloní. De fet, tota la seva família ha estat molt lligada a l'OB. Que és per a Joan Soler l'Orfeó?

L'Orfeó no és la coral més antiga de Badalona, perquè encara hi ha la Societat Coral La Badalonense i potser encara en queda alguna altra anterior, però l'Orfeó és molt significativa, perquè ha viscut dos tancaments, amb els dictadors Primo de Rivera i Franco. Des de 1939 i durant vuit anys l'entitat està tancada. Ja abans l'havia tancada Primo de Rivera, però tot i així els socis continuaven pagant la quota. Una persona anava casa per casa a recollir-la, i tot i que durant uns anys està prohibida, continua endavant. Són dos exemples de perseverança i de renovació constant en la història de l'Orfeó.

Què fa que una entitat que ha passat per dos tancaments i gairebé recentment per un tercer a conseqüència del coronavirus sigui tan resilient?

És la gent, que ha aconseguit tirar endavant l'entitat malgrat tot. Hi ha una vocació de continuïtat al llarg del temps. L'Orfeó és una entitat amb moltes seccions, on hi ha gent jove, nens i nenes, gent gran, que passem per les juntes i que després, quan arribem a una certa edat, ens retirem perquè ja ens toca, però que ens continuem estimant l'entitat.

Definiria l'Orfeó, per la seva trajectòria en aquests 100 anys, com una entitat catalanista o diries és una associació que s'ha anat amollant a les circumstàncies de cada període?

A Badalona s'ha seguit la trajectòria del que han fet la majoria d'entitats de Catalunya per tal de mantenir una continuïtat històrica. Segons els que han estudiat els orfeons i els cors Clavé, els orfeons són la continuïtat dels cors Clavé.

A Badalona hi havia els cors Clavé, l'Orfeó Badaloní, l'Artiguense, el Cor de Marina... associacions moltes de les quals estan actives i que al llarg de la història han conservat els seus locals. L'OB és l'únic que l'ha perdut sempre, perquè quan tenia l'oportunitat de tenir-ne un apareixien les dictadures de torn i ens dificultaven tirar endavant, però malgrat tot s'ha anat avançant. Hem viatjat per tot Espanya, per Alemanya, per França, per la Catalunya Nord, per tota Catalunya, cantant i portant els himnes d'una manera oberta, perquè puguin venir a les nostres cantades des de gent de Convergència fins al PSUC.

Fa 10 anys l'Orfeó fa un camí per retrobar-se amb les arrels, amb Gent Nova, i surt del que és l'espai estrictament coral per esdevenir un ateneu. Què en pensa d'aquesta evolució?

El cas de l'Orfeó és exemplar. Primer hi havia Gent Nova. El meu avi era arquitecte modernista de Badalona i havia estat a Gent Nova, on no es cantava, sinó que s'hi feia teatre. El meu avi va ser, i això que era arquitecte, el que va fer els primers assajos amb Margarida Xirgu i Enric Borràs. Deuria ser dels seus primers directors.

L'Orfeó ha estat tancat per dues dictadures però ha continuat, això demostra la perseverança de les persones que formen l'entitat

Encara queden algunes restes dels decorats, alguns trossos de paret pintada, on assajaven al carrer d'en Cueta. I ara, més que ser un Orfeó és un Ateneu. Des de l'arribada de la democràcia, l'Orfeó, sempre que hi ha hagut alguna possibilitat de renovar-se i de fer coses amb altres entitats de Badalona, ho ha fet.

Això ha fet avançar l'entitat i que no hagi quedat endarrerida i tancada recordant un passat més o menys gloriós.

Per què quan l'Orfeó estava al carrer Lleó, cap allà als anys 80 o 90, l'entitat passa per una crisi molt seriosa i gairebé desapareix?

En aquella època va arribar gent nova que pretenia fer-se un Orfeó a la seva mida, però no ho van aconseguir i ens en vam en sortir a les bones, no a les dolentes. Vaig entrar a l'Orfeó de soci quan vaig dimitir com a tinent d'alcalde de Cultura del primer ajuntament democràtic, perquè el meu avi i el meu pare n'havien estat socis. A partir d'aquí vaig ser-ne vicepresident i president dos anys, fins que vaig haver de deixar el càrrec per motius de salut.

Justament en els anys de la transició democràtica l'Orfeó va més enllà del que és l'activitat cultural i pren part en reivindicacions històriques com la de Montigalà pel Poble.

Com que jo estava situat políticament en aquell temps, es podien fer més coses que cantar i ballar, no diria més serioses, perquè cantar i ballar és seriós, però sí "diferents".

Actualment continueu lligat a l'entitat. Quin consell donaríeu a les persones que estan al capdavant de l'Orfeó en vista al futur?

En Ricard Abellán com a president està fent una feina molt important. Ha de tirar endavant aquest canvi que l'Orfeó i Badalona necessiten, perquè la política ha estat molt poc treballada des de l'Ajuntament; a diferència del que va passar quan nosaltres hi vam arribar a la Transició. Per fi tenim un local propi. Ara possiblement és el moment en què a l'Orfeó hi ha més diversitat d'activitats, persones que no n'havien sentit mai a parlar ara saben què és.

Enguany celebrem el trentè aniversari de la Moixiganga. Com se'ls acut la idea de crear-la?

La Moixiganga, en altres llocs com Vilanova o Sitges té una llarga tradició. Anaven pels carrers i estaven lligades al carnestoltes. Eren els còmics que anaven pels pobles fent les seves actuacions; si actuaven per carnestoltes feien pràcticament les mateixes figures de la Moixiganga però ambientades en carnaval. Ara bé, si s'esqueia l'actuació en Setmana Santa en aquell poble feien les mateixes figures

però amb un altre sentit. Jo vaig pensar que la Moixiganga que hi havia a Badalona, més religiosa, havia de deixar de ser un ball dins de la programació dels esbarts dansaires i tenir una identitat pròpia. Em van respondre de seguida positivament, cosa que haig de dir que tampoc m'esperava, i amb gent del Círcol, de l'Orfeó i d'alguna altra entitat, es va fer a la parròquia de Santa Maria una Moixiganga amb figures de castellers, entre d'altres.

La Moixiganga és un espectacle molt plàstic visualment, amb una gran música i molta força escènica. Per què no ha aconseguit ressò al conjunt de Catalunya?

Aquest any el coronavirus ha dificultat una certa continuïtat, per exemple de les passions, però en canvi la Moixiganga s'ha mantingut. N'hem fet una versió diferent, però l'hem feta. Després de 30 anys ja comença a ser important. Si a nivell de Catalunya es fan trobades per renovar la Moixiganga, Badalona hi serà.

ANDREU MAS
Periodista i escriptor

EL QUIXOT PENJA ELS ESPERONS

El recordo creuant la porta de redacció del número 60 del carrer Conquesta.

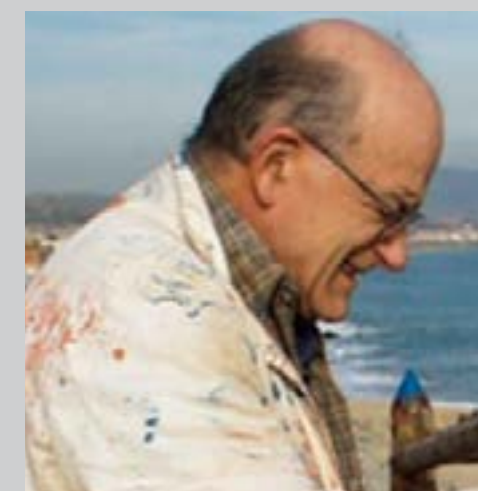
Es plantava davant d'una de les taules de recepció, on afablement saludava "les Montses" (Montse Cornellà i Montse Porta, les dues persones que atenien el públic que venia a la seu d'El Punt del Barcelonès Nord) i preguntava per qualsevol dels molts responsables de direcció i redacció que coneixia. De fet, diria que el coneixíem tots.

El primer que feia era saludar-nos amb aire pagesot, i amb un somriure de complicitat deixava anar un grapat de caramels sobre la taula (sempre vaig creure que la seva butxaca deuria ser com la d'en Doraemon perquè mai se li acabaven els caramels) per, tot seguit, entregar-nos la darrera tongada d'escrits entrats per registre a l'Ajuntament, que aleshores presidia Joan Blanch. Venia cada setmana i no ens deixava un parell de fulls, no! era un bon grapat de requeriments farcits de dibuixets, escrits a màquina i recollits en una espiral ben gruixuda. Crec que encara en conservo algun per casa.

Josep Valls era el defensor de les causes, a priori, perdudes. Va lluitar en solitari perquè el consistori tornés a posar l'escala que permet creuar la Via Augusta venint des del carrer Sant Anastasi, i que la reforma dels arquitectes municipals havia eliminat; va lluitar primer sol, però després força acompanyat, perquè el pont del petroli no anés a terra quan van desaparèixer de la façana marítima les instal·lacions de CAMPSA; i, fent vàlida aquella dita de "només el poble salva el poble", va cimentar tot

sol un camí a Morera que portava fins a la bòvila. Tot això li va valdre el 2011 rebre el premi popular de Badaloní de l'Any, que atorgava la revista El Tot en col·laboració amb la sala Sarau08911.

Valls va lluitar i va guanyar. Avui els veïns del Centre i Dalt la Vila veuen com els dos barris continuen units per una escala que creua el mig de la Via Augusta; que a Morera es conserva el camí cimentat i que Badalona té un pont-mirador que ha acabat esdevenint uns dels elements referencials de la façana

litoral de la costa de Barcelona, on hi ha instal·lada una placa que recorda el paper fonamental del pastisser de Morera per aconseguir que el pont no anés a terra per voluntat política.

El maig passat, aquest exemple de Quixot, de visionari que sembla eixelebrat, de persona que estima la seva ciutat i lluita per ella, ha traspassat. Valls ha rebut molts elogis, que fan bona aquella altra dita: "quan fou mort el combregaren". Molts que ara li han dedicat públicament admiració i respecte són els mateixos que es feien un fart de riure quan Valls es passeja-

va per la plaça de la Vila amb una pancarta feta a mà i aguantada amb dos pals d'escombra (o de "motxo") reivindicant que el pont del petroli no podia anar a terra.

Cal tenir memòria. Valls va ser molt ridiculitzat per les persones que decidien o influïen a Badalona aleshores. I salvar el pont del petroli no va ser qüestió de dies o setmanes. Es necessita una voluntat de ferro per, sota un sol de justícia i sent objecte d'un cert escarni públic per part de les patums que creuaven diàriament la plaça de la Vila, estar un dia i un altre fent voltes amb les mans alçades aguantant una pancarta davant la casa del poble per defensar un ideal que aleshores tenia un punt de romanticisme i nostàlgia.

Només la seva tenacitat i les complicitats que va aconseguir teixir (Antoni Poch, SASBA, la mateixa redacció d'El Punt i altres) van fer possible l'impossible. Valls mai va aconseguir representació municipal, malgrat presentar-se diversos cops a les eleccions municipals amb el partit que encapçalava: Lloc Espai Independent (LLEI), però sí que va acabar tenint el reconeixement ciutadà que tant es mereixia. I a la fi, el que compta és aquesta estima, que l'acompanyarà allà on sigui, si és que els quixots quan pengen els esperons tenen algun lloc on anar. Si existeix un indret on el camí de cadascú continua, és possible que ja hagi trobat una causa que defensar en contra de l'ordre establert. Això està garantit!

ANDREU MAS
Periodista i escriptor

HI HA OPCIONS, SOM ELS PROTAGONISTES

Massa vegades pensem que la societat que construïm està dirigida per unes mans ocultes que ens deixen poc marge de maniobra.

Per sort, si cerquem una mica, podem trobar persones que s'agrupen per a construir alternatives a allò que ens ofereix (o, volgutament, no ofereix) el "mercat".

Després de llegir aquest article (i els que vindran sota aquesta capçalera) hem de ser conscients del poder que tenim amb els nostres actes de consum quotidià. Què comprem, quan i on (siguin béns, oci o cultura), suposen una declaració d'intencions molt important.

El teixit social

A Catalunya hi ha una colla d'iniciatives populars que han alimentat les inquietuds de moltes persones al llarg dels anys. Podríem parlar de revistes infantils, obradors d'art, colles geganteres o de castellers, centres excursionistes, esplais, clubs esportius i, entre molts altres, els ateneus, orfeons, corals i cors.

Badalona no restà al marge d'aquest moviment i, tot i existir el Cor de Marina i la Societat Coral La Badalonense, cinc músics (Antoni Botey, Jaume Costa, Ramon Salsas, Salvador Valls i Joan Aymerich) van fer germinar les llavors sembrades anteriorment per a constituir l'Orfeó Badaloní el 1921.

Què volen que fem?

Un segle després, els mitjans de comunicació i les xarxes socials orienten la nostra vida i ens "recomanen" els millors productes i les pràctiques més adequades per a cadascú. Si caiem al seu parany, entrem en un cercle de consum que pretén dominar-ho tot, fins a fer-nos esclaus sense saber-ho. Internet, a la fi, és una arma de doble tall...

El paper de l'Orfeó

Davant de tantes propostes, és a les nostres mans decidir d'assistir a una conferència, a una obra de teatre o a un vermut de cap de setmana tot escoltant música (ai! la pandèmia...). Podem anar a assajar un coral de Bach, o a jugar amb els nadons

a la falda.

També podem quedar-nos entabanats davant el televisor (hi ha tants programes interessants que ens converteixen sempre en espectadors...). Podem fer un voluntariat cultural, social, ambiental, veïnal... Hi ha tantes coses a fer...

L'Orfeó ens ofereix l'oportunitat de créixer com a persones formant-nos, dirigint les nostres veus o proposant-nos activitats culturals que ens enriquiran l'esperit i afinaran la nostra sensibilitat, i que ens fan protagonistes de la nostra vida. Quina sort que tenim que existeixi!

Opcions que ens faran canviar

En properes edicions d'aquest butlletí procuraré presentar algunes de les moltes opcions que tenim per convertir-nos en els principals protagonistes de les nostres vides, tot apartant-nos de la gran riuada consumista que no ens porta enlloc.

Podrem descobrir organitzacions que tenim ben a prop que lluiten per a millorar les coses, o que ofereixen activitats, productes i serveis des d'un punt de vista social i ecològic, pensant en les persones.

Proposaré algunes estratègies de consum conscient i transformador que ens permetran reflexionar sobre tantes necessitats que ens han creat, amb l'esperança que, de mica en mica, aconseguim un món amable per a tothom.

Som-hi!

XAVIER FIGUEROLA SACASAS
Activista

1921
2021

Per molts
anys més!

Plens de
música,
teatre
i cultura

.....
Gràcies Orfeó!

DES DE QUAN TÉ L'ORFEÓ LA SEVA SENYERA?

El 27 de febrer de 1921 va tenir lloc l'assemblea constituent de l'Orfeó Badaloní al local del Centre Catalanista Gent Nova, que acollí en la seva seu la nova entitat. El primer president escollit de l'Orfeó va ser Josep Martí.

Els assajos de la massa coral començaren ben aviat. El 5 de maig es va fer un primer assaig conjunt sota la direcció del mestre director Antoni Botey. El 29 de juny va tenir lloc al Teatre Zorrilla un concert íntim dedicat als socis protectors de l'Orfeó, on va actuar l'Esbart Dansaire del Casal Nacionalista Martinenc i la massa Coral de l'Orfeó Badaloní dirigida per Botey, que desenvolupà un concert-repàs. El mestre Botey, temperamental i exigent, seguia el seu propi pla de preparació tècnica de la coral.

A l'entorn de la celebració del primer aniversari de l'entitat, l'Orfeó Badaloní realitzà finalment el seu concert de presentació. Va ser el dimarts 28 de març de 1922 al Teatre Victòria. El mateix escenari acollí el primer concert públic el dijous 1 de juny. La massa Coral estava a punt i així va organitzar-se el primer concert fora de la ciutat, en concret a Vilassar de Mar la tarda del diumenge 26 de juny.

L'edició vespertina de "La Veu de Catalunya" el 29 de juny i la matinal del 30 de juny van fer una crònica de la visita de l'Orfeó Badaloní a Vilassar de Mar: "una gernació bellugadissa jovenívola i alegre s'estenia als afores de l'estació de Badalona.

La proverbial bellesa de la noia badalonina donava al conjunt un to de frescor i serenor verament mediterranis". Acompanyant a l'Orfeó, que estava format per uns 200 cantaires, amb els mestres Botey, Costa i Valls al capdavant, hi havia a l'estació de tren de Badalona el jutge municipal de Badalona, Leopold Botey; el tinent d'alcalde Arquer; els regidors Sedó i Roqué; el president de la Lliga Regionalista Romeva; el director i gerents del Banc de Badalona, Planas i Sió; etc. Així, entre cantaires i acompanyants, unes 400 persones es van traslladar en tren a Vilassar de Mar. Van ser rebuts per l'alcalde Batalla, per diversos regidors, i per "la junta directiva de la societat coral La Viola i de l'Orfeó Patronal Social amb llurs senyeres". Davant de la casa consistorial, l'Orfeó Badaloní cantà en honor als amfitrions "El cant de la Senyera". L'alcalde vilassarenc va brindar amb el jutge municipal de Badalona en nom de les dues poblacions com a "germans pel mar i la història".

La jornada va continuar amb un concert de l'Orfeó Badaloní al Círcol Vilassanès en què, segons l'article periodístic, Botey "era un huracà que passava sobre les ànimes dels cantaires". Destacaren les cançons "El Cant de la Senyera", "Salve Regina" (de Botey), "L'emigrant", "Les fulles seques" i "La sardana de les monges".

El desplaçament a Vilassar de Mar deuria ser un darrer revulsiu per tal que l'Orfeó Badaloní encarregués l'elaboració d'una senyera que el representés arreu, sobretot al comprovar que en la seva primera sortida fora de la ciutat van ser rebuts amb estendards locals, i ells no en disposaven encara d'un, com era costum al conjunt d'orfeons i entitats corals.

Coneixem com el 13 de juliol, la junta directiva de l'Orfeó Badaloní comunicà a l'arquitecte modernista Joan Amigó i Barriga (dissenyador de la senyera de Gent Nova, l'any 1906), un dibuix-projecte per tal d'adquirir una senyera per subscripció popular. La senyera de l'Orfeó Català projectada per Antoni Mª Gallissà, l'any 1896, era el model de les que es confeccionaren a partir d'aleshores.

La benedicció de la Senyera (1923)

El 25 de febrer de 1923 va celebrar-se l'acte de benedicció de la senyera de l'Orfeó Badaloní, obra d'Amigó, confeccionada per subscripció popular i apadrinada per l'empresari corder Jaume Ribó Sayol (1863-1943), home vinculat d'antany a Gent Nova, i una de les cares representatives del Gremi de Fabricants i Industrials de Badalona. A l'acte, a més del president de l'entitat, Salvador Busquets (el segon en la història de l'entitat), hi havia la junta en ple i

Jaume Ribó i la seva esposa Micaela Arabia. Hi van assistir, entre d'altres autoritats i personalitats: Josep Puig i Cadafalch, president de la Mancomunitat; Lluís Millet, director de l'Orfeó Català; el diputat provincial i industrial badaloní, Lluís Ysamat; i Joaquim Pujol i Oliveras, alcalde de Badalona, ambdós polítics, com Puig i Cadafalch, de La Lliga Regionalista.

La jornada va ser molt completa segons recollí "El Eco de Badalona" a l'edició del 3 de març. Al matí, "organitzat per les senyorettes que han dut a cap els treballs de tan meritòria obra", la senyera sortí de la seu de l'Orfeó fins a l'església de Santa Maria. S'hi va fer cant d'estil gregorià de mossèn Lluís Romeu amb acompanyament d'orgue del mestre Salvador Valls. L'Orfeó va interpretar la missa de la Mare de Déu de Núria sota la direcció de Botey. A continuació va fer l'ofici el doctor Carles Cardó, canonge de Barcelona, i la matinal es va cloure amb diferents cants, el darrer la "Salve Regina" original del mestre director. Al migdia va traslladar-se la senyera a l'estatge social, on es va interpretar "El cant de la Senyera" i van haver-hi parlaments públics. A la tarda, s'organitzà una ballada de sardanes a la Plaça de la Vila amb la Cobla La Principal de Cassà de la Selva.

JORDI ALBALADEJO BLANCO
Historiador i escriptor

+ATENEU

Ferran Cebrián guardonat amb una Guineueta com a creador de la Moixiganga de Badalona.

L'Associació d'Amics del Teatre Zorrilla ha distingit aquest maig Ferran Cebrián Raimundo amb una Guineueta, en reconeixement a la tasca que ha exercit a Badalona com a cocreador de la Moixiganga de Badalona i impulsor de diferents esbarts badalonins. Li van entregar el guardó durant la Nit de les Guineutes 2021, que es va celebrar el passat dia 30 de maig al Teatre Zorrilla.

La primera representació de La Moixiganga es va fer a l'església de Santa Maria de Badalona el 1991, a instàncies del mateix Ferran Cebrián, així com de Joan Soler i Amigó i mossèn Jaume Aymar.

L'Orfeó Badaloní l'Ateneu renova el conveni amb Badalona Comunicació, mitjà oficial de l'entitat.

L'Orfeó i Badalona Comunicació, empresa pública que gestiona la televisió i la ràdio locals, han renovat l'acord que vincula la companyia pública com a mitjà oficial de l'entitat.

El conveni que estableix la relació entre ambdues parts, que serà especialment estreta en aquest any del centenari, el van firmar l'1 de juny Josep Vinyeta, gerent de Badalona Comunicació, i Ricard Abellán, president de l'Orfeó Badaloní l'Ateneu.

ORFEÓ BADALONÍ L'ATENEU

ESPAI TOLRÀ - Carrer Enric Borràs 19-21
ESPAI MARINA - Carrer Marina 48
info@orfeobadaloní.cat | 933843713

Horari d'atenció al públic:

De dilluns a divendres
de 9h a 13h i de 17h a 20.30h

SEGUEIX-NOS!

orfeobadaloní.cat
INSTAGRAM | @orfeo_badaloní
FACEBOOK | orfeo.badaloní
TWITTER | @orfeobadaloní
YOUTUBE | orfeobadaloní

PROPER ACTES

17 JUNY
LA BOHÈME
Audició comentada
Espai Betúlia - 19h

18 JUNY
SEGELLS CENTENARI
Presentació
Espai Tolrà - 19h

LA FLAMA DEL CANIGÓ
Entrada de la Flama
23 juny - hora pendent de determinar
Plaça de la Vila

20 JUNY
DE MUSICALS (concert)
Teatre Margarida Xirgu - 19h

21 JUNY
EL VESTIT CAMISA
Xerrada
Espai Marina - 18h

25 JUNY
UN VESPRE POÈTICAMENT ROMÀNTIC
(concert)
Espai Tolrà - 19h

Aquests actes estan subjectes a canvis degut a les limitacions d'aforament determinades pel PROCICAT.

*Informació més detallada a la nostra web
www.orfeobadaloní.cat/esdeveniments*

BDN
Badalona
Comunicació

Som la televisió i la ràdio
que et parlen del que passa
a la nostra ciutat.

BDN Televisió de Badalona
BDN Ràdio Ciutat de Badalona

la impremta de Badalona

arts gràfiques

★ **VENUS** ★

des de 1968